

quod vena arteriosa nominatur, sed re vera, & constitutione, & officio, & in omnibus arteria est: sinister ventriculus in aortam, & per arterias in vniuersum corpus.

Isti duo motus, auricularum vnus, alter ventriculorum ita per consecutionem fiunt, seruata quasi harmonia & Rhythmo, vt ambo simul fiant, vnus tantum motus appareat, praesertim in calidioribus animalibus, dum illa celeri agitantur motu. Nec alia ratione id fit quam cum in machinis, vna rota aliam mouente, omnes simul mouere videantur, & in mechanico illo artificio, quod sclopetis adaptant, vbi compressione alicuius ligulae, cadit silex, percutit chalybem, & propellit, ignis elicitur, qui in puluerem cadit, igitur pulvis, interius prorepat, disploditur, euolat globulus, metam penetrat, & omnes isti motus propter celeritatem quasi in ictu oculi simul fieri apparent. Sic etiam in deglutitione radice, linguae eleuatione, & oris compressione, cibus vel potus in fauces deturbatur, larynx a musculis suis, & epiglottide clauditur, eleuatur, & aperitur, summitas gulae a musculis suis, haud aliter quam saccus ad implendum attollitur, & ad recipiendum dilatatur, & cibus, vel potus acceptum transuersis musculis deprimit, & longioribus attrahit: Et tamen omnes isti motus a diuersis, & contradistinctis organis facti, cum harmonia, & ordine, dum fiunt, vnum efficere motum videntur, & actionem vnā, quam deglutitionem vocamus.

Sic contingit plane in motione, & actione Cordis, quae deglutitio quaedam est, & transfusio sanguinis e venis in arterias: Et si quis (dum haec habuerit in animo) cordis motum diligenter in viua dissectione animaduertit, videbit, non solum, quod dixi, cor sese erigere, & motum vnum fieri cum auriculis continuum, sed inundationem quandā, & lateralem inclinationem obscuram secundum ductum ventriculi dextri, & quasi sese leuiter contorquere, & hoc opus peragere: Et quoadmodum cernere licet, cum equus potat, & aquam deglutit, singulis gulae tractibus absorberi aquam, & in ventriculum demitti, qui motus sonitum facit & pulsus quendam & auscultantibus, & tangentibus exhibet, ita dum istis cordis motibus fit portio sanguinis e venis in arterias transductio, pulsus fieri, & exaudiri in pectore coniungit.

Motus itaque cordis omnino ad hunc se habet modum, & vna actio cordis est ipsa sanguinis transfusio, & in extrema usque, mediantibus arteriis propulsio, vt pulsus, quem nos sentimus in arteriis, nil nisi sanguinis a corde impulsus sit.

An vero

An vero cor sanguini praeter transpositionem, & motum localem, & distributionem aliquid aliud addat, siue calorem, siue spiritum, siue perfectionem, posterius inquirendum, & ex aliis observationibus colligendum: Hoc in praesentia sufficiat satis ostensum esse in pulsu cordis sanguinem transfundi, & deduci e venis in arterias per cordis ventriculos, & distribui in vniuersum corpus.

Sed & hoc omnes aliquo modo concedunt, & ex cordis fabrica, & valvularum artificio, positione, & usu colligunt. Verum tanquam in loco obscuro titubantes coequare videntur, & varia, subcontraria, & non coherentia componunt, & ex coniectura plurima pronunciant, vt ante demonstratum est.

Causa maxima hac in parte haesitandi, & errandi vna fuisse mihi videtur, cordis cum pulmone in homine contextus: cum venam ibi arteriosam in pulmones obliterari, & similiter arteriam venosam conspexisset, vnde aut quomodo dexter ventriculus in corpus distribueret sanguinem: aut sinister e vena caua exauriret, obscurum admodum illis erat; hoc attestantur Galeni verba (dum contra Erasistratum de venarum origine & usu, & sanguinis coctione, inuehitur) respondebitis (inquit) ita esse effectum, vt iniecore sanguis praeparetur, atque inde in cor deferatur, ibi postea reliquam propria forma perfectionem absolutam accepturus. Quod profecto ratione vacare non videretur. Nullum enim perfectum & magnum opus repente vna aggressionem fieri, totamque suam expolitionem ab vno instrumento acquirere potest. Quod si ita est, ostendite nobis vas aliud, quod e corde sanguinem absolute perfectum educat, atque ipsum vt arteria spiritum, in totum corpus dispense. Ecce opinionem rationabilem non approbasse, & reliquisse Galenum (quia praeterquam quod viam transitus non videbat) vas reperire non poterat, quod in totum corpus e Corde sanguinem dispenseret.

Si quis vero ibidem pro Erasistrato, vel pro illa, & nunc nostra opinione (ipsius confessione Galeni) alias rationi consentanea instaret, & arteriam magnam sanguinem e corde in vniuersum corpus dispensantem digito monstrasset; Quid diuinus ille vir ingeniosissimus & doctissimus responderet, miror. Si arteriam spiritus dispensare & non sanguinem diceret; profecto Erasistratum refelleret satis (qui in arteriis spiritus duntaxat contineri arbitrabatur) sed sibi ipsi contradiceret interea & id esse turpiter negaret, quod libro

Galen. de
placitis
Hippoc.
& Plat. 6.